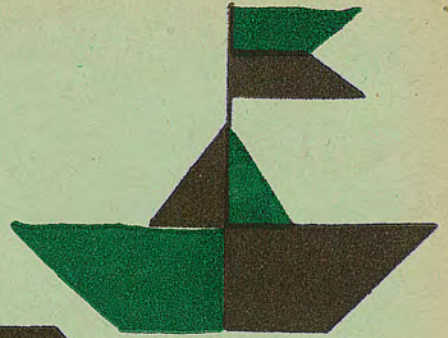

4

XX
GALEB
XX

1945

1965

Vsebina:

Meta Rainer: Sin materi	73
Angelo Cerkvnik: Resnici glave ne odrobiš, ker resnica ne umira	74
Neža Maurer: Dnevi	77
Tone Seliškar: Zgodba z dna morja	78
Neža Maurer: Nagajivke	81
Francè Bevk: Poslednje hruške	82
Miro P.: Krištof Kolumb, Amerigo Ves- pucci	84
A. V.: Čokolado radi jemo, a kaj več o njej ne vemo	85
Valilnica za ptice duplarice	86
Miro P.: Ali že veš, da	87
Stana Vinšek: Nadica	88
Angelo Cerkvnik: Pravljica o Mini	89
Gustav Strniša: Obisk	91
R. Hlavaty: Moja domovina	93
Dopisi naših šolarjev	94
Zapojmo: Sanke, Ptice pozimi	96

META RAINER

Ilustr.: R. HLAVATY

Sin materi

KAR OD DOMA SEM PODAL SE V SVET,
MNOGO LEPIH SEM OBRAZOV SREČAL,
VIDEL MLADA LICA KAKOR CVET,
VENDAR PRED NOBENIM NE BI KLEČAL.

EN OBRAZ NA SVETU LE JE TAK,
DA PRED NJIM UPOGNIL BI KOLENO;
V NJEM SMEHLJAJ TAKO JE MIL, SLADAK,
V NJEM OKO ŽARI TAKO ISKRENO!

TO JE, MATI MOJA, TVOJ OBRAZ!
V SRCU NOSIM GA IN Z MANO HODI,
IN KO PESEM POJEM TI, VSAK ČAS
Z NJO ŽELIM TI, MAMA: »SREČNA BODI!«

5. PRI MODRECU IN ZELIŠČARJU VEDOVINU

V Vedovinovi lesenjači je na obsežnem ognjišču prasketal ogenj. Zunanaj je bučala burja in gozd ji je šumel odgovarjal. Daleč daleč nekje se je oglašal volčji zbor. Kdaj pa kdaj je zaskovikala sova. V kotu je na klinu, pritrjenem na zid, čepela Čebļjavka in dremala. Vedovin, visok, mršav stavec, ki mu je glavo obdajala krona gostih sivih las, ki mu je brada segala prav do pasu, je imel v rokah bukve in bral ter semtertja prikimal.

»Čebļjavka,« se je oglasil, »Hrastovega Leva pričakujem. V mislih sem ga poklical. Odzval se je. Je že na poti. Hiti. Je že prav blizu. Čutim ga. Tukaj je že, pred vrati! Zdaj bo odprl vrata in vstopil!«

Res je bilo tako. Lev je potrkal na vrata, jih bojzljivo odprl in vprašal, ali sme vstopiti. Vedovin mu je odgovoril, naj se ne obira, naj urno vstopi, urno zapre za seboj vrata ter ne vabi v hišo mraza. Povabil ga je, naj sede, in ga vprašal, ali je slišal njegov klic. Lev mu je odgovoril, da ne ve, kaj ga je gnalo na pot, da se je moral ukloniti neki čudni sili, ki ga je vlekla prav k njemu, Vedovinu.

»Ta sila je bila — moj klic!« mu je pojasnil Vedovin. »Sporočiti ti moram hudo novico. No, Čebļjavka, povej Levu, kaj je sklenil napraviti knez Volkun!«

Čebļjavka se je takoj oglasila, pri čemer je oponašala Volkunov glas:

»Nepoboljšljiva si, Biserka! Zato te jaz, knez Volkun, obsojam na smrt! Jutri zarana boš morala umreti. Pred svojim dvorcem ti bom dal odrobiti trmasto glavo!«

Leva je pretreslo.

Vedovin je dejal Čebļjavki, naj si zdaj nekaj trenutkov odpočije in zaspi, češ da jo čakajo to noč še naporene naloge. Nato je dejal Levu:

»Tvoj oče Hrast ti je vzdal ime Lev, da bi bil hraber, gibčen in močan kakor mogočen maček, vladar

živalskega sveta. Ali veš, kaj pomeni Volkunova grožnja Biserki, grožnja, ki jo je moja Čebļjavka razglasila skoraj vsej Gorjanski?«

Lev ni mogel verjeti, da bi utegnil knez uresničiti svojo grožnjo.

Vedovin je mislil drugače; posvaril ga je:

»Ne slepi se, Lev! Star sem že, devetdeset spomladi sem čakal, nisem pa doživel, da bi bil krvavi knez Volkun ali njegov oče ali njegov ded kdaj preklical smrtno obsodbo. Jutri zarana čaka Biserko, ljubljenko vse dežele, ljubljenko naših gozdov in gozdnih živali, strašna smrt!«

»Rad bi dal svojo glavo, če bi lahko rešil njeno!« je vzdihnil Lev.

»Ne bo ti treba dati glave! Le zobe boš stisnil, premagal strah, pa bomo Biserko rešili!«

»Bomo? Kdo?« se je začudil Lev.

»Ti, Lev, jaz, sivolasi Vedovin, in moj orel Orlik, mi trije jo bomo rešili!«

Leva se je lotevala nestrpnost. Ni mogel pa ni mogel pričakati, da bi mu Vedovin razložil, kako bosta Biserko rešila, ko je stolp tako visok, ko je grad tako močno zastražen.

»Potrpi, Lev! Počasi!«, ga je miril Vedovin. »Smreka počasi raste, pa vse preraste!«

»Čas hiti!« je ugovarjal Lev. »Jutri zarana...«

»Pripravi se na svoj veliki, doslej največji skok, Lev! Najprej pokličem Orlika!« je rekel Vedovin in odprl vrata ter ostro zažvižgal — enkrat dolgo, trikrat kratko. Nato je nekaj trenutkov počakal, pa ne dolgo. Orlik, velikanski orel, je kmalu priprhotal naravnost v hišo, se s kremplji oprijel naslona velikega lesenega stola in pogledal Vedovina.

»Orlik, nocoj te čaka težka naloga!«

Orlik je prikimal, kakor da ga je razumel, in se ozrl proti Čebļjavki, ki je trdno spala.

Vedovin je Levu razložil načrt:

»Po močni vrvi, ki je vsaj dvajsetkrat daljša kot ti, boš splezal v stolp. Vrv je pripravljena v kotu.«

Pokazal mu je vrv, zvito v velik klobčič.

»V tistile malhi, ki visi poleg Čebļjavke, so tri ostre pile in še ostrejše rezilo, ki ga, upava vsaj, ne boš potreboval. Malho si boš obesil čez ramo. Ali znaš plezati?«

»Upam, da te ne bom razočaral,« mu je odgovoril Lev.

»Zdaj pa ti, Orlik! Vzdigni klobčič, ki je v kotu pod Čebļjavko!«

Orlik je skočil v kot in vzdignil klobčič.

»Vrv je težka, ali ne? No, pa le gre!«

Orlik je nekaj trenutkov držal klobčič v kljunu, dvignil je glavo, kakor da ima v kljunu slamico.

»Priden si, Orlik! Spusti!«

Orlik je spustil vrv na tla in skočil na naslon.

»Saj razume kakor človek!« ga je občudoval Lev.

Vedovin mu je povedal mikavno zgodbo. Pred desetimi leti je tedaj še mlademu orlu rešil življenje. Neki Volkunov oboroženec ga je za zabavo zadel s puščico malone v srce. Orlik je padel Vedovinu pred noge. Pobral je onemoglega ptiča, ga pri-

nesel v lesenjačo, mu previdno izdril puščico in ga potem nekaj tednov zdravil in ozdravil. Orel se ni poslej Vedovina prav nič bal. Jedel mu je iz roke. Kadar ga je poklical, se mu je vselej odzval. Naučil ga je mnogo stvari. Predvsem je Vedovinu uspelo, da je veliki ptici vsilil svojo voljo. Nato je orel izpolnjeval vse Vedovinove želje, katerih izpolnjevanje ni presegalo njegovih telesnih moči in zmožnosti.

Leva je mikalo zvedeti, kako je mogel kaj takega doseči.

»S potrpljenjem, trdno voljo in nepopustljivo vztrajnostjo. Udomačil sem in podvrigel svoji volji še številne druge živali: šojo Čebļavko, ki sem jo naučil več pesmi, več drugih ptic, deset jelenov in celó velikega medveda, da o psih in mačkah sploh ne govorim. Kajne, Glavan,« je ogovoril velikega tigrastega mačka, ki je čepel na ognjišču. »Ti se ne dotakneš nobene ptice?«

Maček je leno dvignil glavo, odprl zaspane oči, pomigal z dolgimi brki in pritrtil: »Mrjav, mrjav...«

Lev se je zasmejal.

»Glavan in Čebļavka sta celó velika prijatelja. Dovolj bodi! Ne sme-

va izgublјati časa! Odriniti moramo.«

Lev je hotel zvedeti, kako bo reševal Biserko.

»Vse boš zvedel medpotoma,« ga je potolažil Vedovin.

»Vzemi malho!« je ukazal Levu, ki si je koj obesil malho čez ramo.

»Ti, Orlik, pa mi sedi na ramo!« Orlik je ubogal. Naposled je velel še Čebļavki: »Čebļavka, ti pojdi, letaj po deželi in oznanjaj ljudem Volkunovo smrtno obsodbo! Kdaj pa kdaj prileti k stolpu pod grad, nemara te bomo potrebovali. Letaj tudi okrog grajskih oken in draži Volkuna!«

Volkun je odprl vrata. Prva je odletela Čebļavka. Vedovin je zažvižgal. Od nekod je urno pritekel velik ovčarski pes.

»Silni, stopi v lesenjačo!« je ukazal psu. »Ti in Glavan bosta varovala hišo.«

Zaprլ je hišo in rekel Levu:

»Zdaj lahko gremo.«

Peljal je Leva k velikemu oboru, kjer so bili jeleni in ovce. Poklical je:

»Urni, Zvesti, Piš, pridite semkaj!«

Trije postavni, že osedlani jeleni so prihiteli in se postavili pred Vedovina.

»Lev, ti zajahaj Urnega!«

Lev je skočil v sedlo, Zvestega je zajahal Vedovin z orlom na rami, Piš pa je parkljal za njima.

»Piš bo za Biserko! Urneje, urneje!« je priganjal Vedovin.

Jeleni so zdrveli. Precěj glasno parkljanje jelenov je utonilo v burji in šumenju gozda. Nad njimi se je oglašala Čebļavka:

»Nepoboljšljiva si, Biserka! Zato te jaz, knez Volkun, obsojam na smrt...« Njen glas se je sliševal, dokler ga ni burja povsem prevpila.

(Dalje)

NEZA MAURER

DNEVI

Ilustr.: R. HLAVATY

Temni in svetli prihajajo mimo,
dolgi in kratki zasijejo v zraku,
deževni in suhi korakajo mimo,
oblačni in jasni gredo proti mraku,
topli in hladni odhajajo mimo
vso milo pomlad in poletje, jesen —
nazadnje zagazijo v zimo.

Gazijo v snegu vsi majhni in sivi
in komaj še vlečejo poldan za sabo.
Izginjajo utrujeni v jelševi grivi —
že luč jim prižgemo za sladko pozabo.

Zjutraj pa z vetrom, ki hruje po gori,
vriskajo, pojejo kakor za stavo.
Sonce si gode: »No, dnevi so nori!«
in spravi oblake pod staro ponjavo.

In zopet prihajajo kakor pred letom:
temni in svetli, mirni in hrupni,
kratki in dolgi, deževni in suhi,
topli in hladni, oblačni in jasni,
veseli, otožni, sončni in sivi —
s pomladí v jesen, iz jeseni v pomlad
vedno spet mladi in neutrudljivi.

ZGODBA Z DNA MORJA

Morda je tega dve sto ali tri sto let, ko se je v neki viharjni noči potopila jadrnica »Morska zvezda«. To je bil trabakul, kakor se imenujejo velike jadrnice na dva jambora, last nekega bogatega trgovca, ki se je s tovorom vračal iz Indije proti domu. A tista noč, ko se je to zgodilo, je bila strašna. Z verige so se utrgali vsi vetrovi sveta in valovi so bili visoki ko gore. Sredi noči se je ladji prelomilo krmilo in potlej ni bilo nobene rešitve več za »Morsko zvezdo«. Kmalu so jo valovi potopili na dno morja. En sam mornar se je rešil, ker se je oprijel praznega soda in ta ga je obdržal na vodi.

Ko se je zjutraj morje pomirilo, so zagledali mornarji z neke ladje brodolomca z »Morske zvezde«. Kapitan je velel spustiti v morje čoln in trije pomorščaki v njem so zaveslali po nesrečneža. Toda ta je bil na smrt izmučen in ko so ga potegnili v čoln, je z muko dejal:

»V „Morski zvezdi“, je v treh velikih železnih skrinjah toliko bise-

rov in draguljev, zatega in srebrnega denarja, da bi lahko z njim sezidal veliko mesto. Ladja leži na morskem dnu poleg samotnega otoka...« Z muko je govoril, besede so mu bile težke ko svinec.

»Kako se imenuje tisti samotni otok?« so ga vprašali mornarji. »Brž povej, saj vidiš, da ti duša frli iz ust!«

»Požrtnik...« je še dahnil nesrečnež in izdihnil.

»Fantje, niti besedice o tem komu drugemu! Dvignili bomo zaklad in bomo bogati. Poznam ta otok, ladja ne leži globoko, ker je tam morje plitko,« je dejal eden mornarjev.

Brodolomca so na ladji zašili v jadrovinu in ga spustili v morje in ko je ladja pristala v pristanišču, so trije mornarji zapustili ladijsko službo in so jo mahnil v krčmo pri »Morskem psu«, da se dogovore, kako dvigniti zaklad iz morskih globin. Zamamila jih je sila bogastva. Kako tudi ne! Služba na ladji je bila trda in nevarna, čemu bi se mučili, ko pa vedo, kje je denar, ki zdaj brez haska leži na dnu morja. Naročili so si žganja in imenitno večerjo, ker so se že videli in čutili bogate. Toda kako priti do tega bogastva?

Mornarjem je bilo ime Karo, As, in Pik, kajti bili so strastni kvartači in tako so se jih prijela imena kart. Bili so revni, ker so vedno vso plačo zapravili s kartami in vinom, zato se jim ne smemo čuditi, da so se polakomnili tega zaklada, ker vsak človek raje dobro živi kot slabo.

»To kar meni prepustite!« je dejal As. »Poznam ta otok. Ljudje ga imenujejo Požrtnik zato, ker leži v križišču vetrov in se tod v viharju potopi največ ladij. Na otoku ni nobene pitne vode, nobene rastline, sama skala ga je. A dno okoli otoka je nizko.«

»Potemtakem je zaklad naš, primojduši!« je dejal Karo. »Potapljam se ko vidra!«

»Jaz pa ko morski pes!« je zagoedel Pik. »Nič se ne obotavljajmo in nič ne onegavimo!«

Najeli so si majhno jadrnico, napolnili dva soda z vodo, počakali ugodnega vetra in so odrinili in polni zatega upanja so zapeli staro mornarsko pesem:

»Barčica na dnu morja,

polna zatega blaga!

Oj, mornarček, morski svat,

dvigni jo in boš bogat!«

Vreme je bilo lepo, sonce toplo, bili so dobre volje, v jadro je pihal pravšen veter in proti večeru so zagledali otok nesrečnega imena. Bila ga je v resnici sama skala in sama smrtna puščoba. A kaj zato! Ne daleč od otoka so zagledali vrh jambora potopljenega trabakula in skozi čisto sinjo vodo so razločno videli na dnu morja potopljeno ladjo.

»Naša je!« so zaklicali od veselja. Izkrkali so se na otoku, da prespe in se ob sončnem vzhodu podajo na delo. Najedli so se, a namesto da bi šli spat, jih je premotila preklemanska kvartaška strast in vrgli so karte. Denarja niso imeli, pa so se zato sporazumeli, da bodo igrali za biserre in dragulje, ki leže na dnu morja.

»Igra bo zelo enostavna!« je razložil As. V trabakuli so tri skrinje zaklada. Vsakemu pripada po ena skrinja. Vsako skrinjo sem ocenil na deset loncev biserov. Vsak ima

torej deset loncev biserov. Vsaka igra po en lonec biserov! Velja?«

»Velja!« sta dejala Pik in Karo in As je pričel mešati karte. Igrali so tako silno, da je kamen bobnel, ko so metali karte nanj. Ladijska leščerba jim je svetila in njihovi obrazi so bili spačeni od kvartaške strasti.

Pik je izgubil prvi svoj lonec biserov. Grdo je zaklel, a ker mu je ostalo še devet loncev, je stavil še drugega. Pa tudi tega je izgubil in nato še tretjega, četrtega in ni minila ura, ko je izgubil svojo skrinjo.

»Potemtakem sem spet berač?« je vprašal žalostno.

»Igra je igra!« sta dejala As in Karo. »Ves zaklad je zdaj najin. Če nama boš pomagal pri delu, ti bova dobro plačala!«

Potlej sta igrala As in Karo sama. Tudi Karo je imel smolo; kaj kmalu je zaigral svoje lonce in še tiste, ki jih je priigral od Pika.

»No ves zaklad je zdaj moj!« je dejal As. »Če mi bosta pomagala pri delu, vaju bom bogato plačal. Sezidal si bom lepo palačo, nakupil prekrasnih konj in vzamem vaju v službo za hlapca. Zdaj pa spat!«

Toda pri kartah je pretepel vedno v bližini in Pik ter Karo, ki sta vse izgubila, sta, ne da bi se dogovorila, planila na Asa, pomandrala sta ga podse in že sta mu zvezala roke in

noge. As je preklinjal, da ni mogoče tega povedati, nato pa se je potuhnil in dejal sladko:

»Bedaka, saj to je bila vendar šala, kar odvežita me!«

»Pa tisto o palači, konjih in hlapcih je bila tudi šala?« sta ga vprašala.

»Kakopak, kako sta le mogla verjeti, da bi imel prijatelja za hlapca?«

»Naj ti bo! Torej imamo spet vsako svojo skrinjo zaklada?«

»Tako je in nič drugače!« je dejal As.

Pa sta ga odvezala in legli so počivat — a nihče ni zaspal. In tako so dočakali sončnega vzhoda.

»Na delo torej!« je dejal As. »Vreme se zna skvariti.«

Zaveslali so k potopljeni barki, pripravili so si vrvi, sekire in vse kar je treba, in žreb je določil Asa, da se prvi spusti v globino. Privezala sta mu okoli pasu svinčene uteži, da se je laže potopil.

»A čim bom potegnil za vrv, me potegnita kvišku!« je dejal As, si privezal vrv okoli pasu in se spustil v vodo. Gledala sta Pik in Karo, kako se je spustil na krov trabakula in kako je zlezal pod krov. Začutila sta, da je potegnil za vrv. Ne da bi se

dogovorila, sta nedolžno strmela čez morje in čez čas sta se spogledala in Pik je dejal:

»Utonil je! Zdaj imava vsako svojo skrinjo in pol!«

»Prav tako je in nič drugače. Zrebadajva, kdo je zdaj na vrsti. Aha, ti si, Pik!« je dejal Karo.

»Ali me boš potegnil ven?« je vprašal Pik.

»To si lahko misliš, da te bom, kajti kdo bo pa mene, če bi ti ostal spodaj?« je dejal Karo.

»Saj res. Zatorej me nič ne skrbi,« je dejal Pik lahkomišlno. Privezal si je svinčene uteži, opasal si je ladijsko vrv okoli pasu in se potopil v vodo. Karo ga je lepo videl, kako je zlezal pod krov potopljenega trabakula in že se je vrv stresla. Karo se je popraskal po glavi, gledal čez morje in ko je minulo dokaj časa, si je rekel na glas:

»Utonil je nesrečni prijatelj. Zdaj je ves zaklad moj!«

Karo se je znal potapljati ko morski pes. Tega se je naučil na domačem otoku, ko so se potapljali in iskali na morskem dnu korale. Zato bo opravil vse to brez svinčenih uteži in nikogar ni potreboval, da bi ga

izvlekel na površje. A preden se je spustil v vodo, si je pričaral pred oči vse tisto, kar si bo pridobil z zakladom: prelepo hišo s prekrasnim vrtom in z vodometi, konje, kočije, hlapce in deklice, klet z velikimi sodi najboljšega vina... Ko si je vse to priklical pred oči, je videl, da se sonce že nagiba k zatonu.

»Zadnji čas je!« si je mislil, zajel sapo in skočil v vodo.

Prav kmalu se je potopil do barke, zdrknil pod krov in zagledal v somraku tri velike skrinje. Ob prvi je ležal As, ob drugi Pik, a ob tretji...? Velike, hudobne oči so se za-

pičile vanj, da ga je strah pognal nazaj na krov. A ni ga več dosegel. Strašna hobotnica, ki se je bila polastila potopljene barke in si jo izbrala za svoje domovje, ga je zgrabila z lovkami okoli telesa in ga potegnila k sebi pod krov. Nikoli več se ni dvignil na sonce.

Pravijo, da že dvesto ali tristo let kvartajo Karo, As in Pik v potopljenem trabakulu. Kadar vse zaigrajo, prično spet znova, kajti biserja in zlatega denarja jim nikoli ne zmanjka. Kapitan potopljene ladje je ostudna hobotnica, ki krmaril ladjo s kvartopirci v večnost.

NEŽA MAURER

Ilustr.: R. HLAVATY

MESEC PELJE ZVEZDE NA SPREHOD
PO BELEM SNEGU.
ZVEZDE NAGAJIVE SE MU RAZGUBIJO
V BREGU.

MESEC VSO NOČ IŠČE
IN ZA SLEDNJI GRM POGLEDA,
ŽALOSTEN ODTAVA,
KO POSIJE ZARJA BLEDA.

ZJUTRAJ GRIČ JE ZLAT:
ZVEZDE SO SE V SNEG POSKRILE,
A ROGLJIČKE SVOJE ZLATE
ZUNAJ POZABILE.

Poslednje hruške

Naša hiša stoji v bregu, nekako do polovice v zemljo pogreznjena. Na gorenji strani bi se lahko z glavno dotaknil slamnate strehe. Tam stoji hruška, ki ji pravimo pšeničnica. Tako ime nosi morda zaradi tega, ker sadje zori takrat kot pšenica, ali pa ker je pšenične barve.

Drevo je doživelo neviht nič koliko, srednji vrh je bil odlomljen, ko sem nosil še krilce. Zaradi tega ni bilo nič manj v časti, saj je vsako leto rodilo. Hruške so bile tako slastne, da na našem vrtu ni bilo boljših. Nisi jih smel tresti, kadar se ti jo poljubilo. Če jih je kdo jedel, jih je jedla vsa družina. Le tiste, ki jih je ponoči veter otresel, so izginile v moj žep, če sem dovolj zarana vstal. Pa to je bilo bolj po redko.

Vsake stvari je enkrat konec, vsako leto je bilo konec tudi pšeničnic. Nekega poletja jih je ostalo na drevesu le kakih deset, ki se nikakor niso hotele ločiti od vej. Držale so se jih tako krčevito, da jih ni bilo mogoče otresti in tako visoko v vrhovih, da jih ni dosegla prekla. Nekateri so vendar pocepale na tla. Pobral jih je, kdor jih je našel. Ostalo jih je le šest.

In tu šele začenja prava zgodba. Ded si je bil namreč ubil v glavo, da morajo tudi te hruške priti na mizo. Vsakokrat, ko se je ozrl po njih, je pokimal kot da jim grozi; nato se je globoko zamislil.

Bilo je po dežju. Zemlja je bila še

mokra, debela so bila spolzka, z vej so visele debele kaplje. Ded je sedel na čevljarskem stolcu in pripravljaval dreto. Bolj ko je razmotaval prejo in jo navijal čez lakete, trdovratneje je mislil na hruške. Nazadnje je vrgel dreto na klop in se je dvignil:

»Vzemi berač«, mi je rekel.

Sedel sem ob peči na klopi, zvonil z nogami in predel dolgčas. Deda sem takoj razumel. To pa, to. Poskočil sem in že sem bil pri vratih.

»Nič ne boš hodil na pšeničnico,« se je oglasila babica. Še danes se čudim, kako je mogla vedeti, kam greva. »Z drevesa boš cepnil in se pobil, to bo. Jih bo že veter otresel.«

Z dedom sva za trenutek obstala kot polita kužka. Nato je ded nekaj zamomljal in znova sedel na čevljarski stolec, a jaz na klop.

Babica je govorila čisto resnico. Ded je bil svoje dni vojak, prehodil

je polovico laških dežel, a se mu ni nič zgodilo. Če pa je doma zlezal na kako drevo, je bilo več kot gotovo, da bo cepnil na tla. Je bilo že tako. Nekoč si je zlomil nogo, drugič roko, še rebrom ni prizanesel.

Tako je bilo, temu se ni dalo ugovarjati... Babica je dalje pletla nogavico, ded pa je razmotaval osnovano dreto. Povoščil jo je, nato je hodil venomer od vrat do okna, a smola je pela kot bi grčal maček. Pa na hruške ni pozabil. Babica je zataknila iglo v klopec in odšla v kuhinjo, kjer sta z materjo pripravljali kosilo. V tistem trenutku so dedu vabljivo zabingljale hruške povsod, kamorkoli je pogledal. Snel je dreto, jo zvil čez palec in kazalec v osmino in jo vrgel na okno. Pomežiknil mi je z enim očesom.

»Pojdiva!«

Šla sva ko dva tatinska mačka. Ne da bi bil naju kdo videl, sva prišla za hišo. Ded je pristavil lestvo in splezal v rogovilo. Postal je, odprl usta in se oziral po vrhovih. Kje so hruške? Tu je ena, tam je druga. Vzpenjal se je od veje do veje, otrsels en vrh, potresel drugega. Na svojo glavo in na pleča so se usipale debele kaplje. Nekateri hruška je zletela na streho, se skotalila na tla. Pobral sem jo, jo obrisal ob hlače in jo vrgel v berač.

»Koliko hrušk imaš? sem zaslišal od zgoraj.

»Pet.«

»Še ena mora biti. Ali jo vidiš?«

Hodil sem okoli drevesa ko mačka okoli vrele kaše in zijal v veje. Kam se je skrila šesta hruška? Zagledala sva jo hkrati, obema se je razjasnil obraz.

Skrita med listjem je bingljala, kot bi se norčevala iz naju. Ne boš!

»Pazi, zdaj bo priletela,« mi je zaklical ded.

Šesta hruška! Gledal sem v tla, prisluškoval, kdaj bo priletela skozi veje in liste. Vrh je zašumel, usule so se deževne kaplje, nato je nekaj hrestnilo.

Praden sem se utegnil ozreti, mi je priletela pred noge suha veja, a nato je nekaj težkega zamolklo udarilo na tla. Bil je ded.

Ležal je postrani na hrbtu, hotel se je dvigniti, a je zaječal in znova položil glavo na zemljo.

Hruška pa se je rumeno svetila iz za listja in se je rogala vsemu svetu. Pa kdo je takrat mislil na hruško? Ali na kaj drugega? Saj vem, da ste bahavi. Porečete, da bi bili na mojem mestu Bog ve kaj naredili. Zavpili, tekli naznanit nesrečo. Če bi bili v moji koži, bi bili morda isto naredili kot jaz. Kaj? Nič. Stal sem začaran, odpiral usta in oči, v beraču pa je bilo pet hrušk, a šesta na drevesu. In ded na tleh.

Moja mati je bila takrat v izbi, slišala je štrbunk in pritekla pogledat, kaj se je zgodilo. Ko so prišli ostali, se je bil ded že dvignil. Delal se je, ko da ga nič ne boli. Vsevprek

so naju vprašali, a nisva znala nič pametnega povedati. »Zdaj imaš hruške,« je rekla babica, ko je videla, da ni nič hudega. »Ali ti nisem rekla?«

Da, res, rekla mu je bila. Pa kako prav mu je prerokovala. Ded ni rekel nobene, še zabrunda ni. Če bi bile hruške na mizi in ded zdrav za mizo, bi bilo kajpak vse dobro.

»In ti si mu še pomagal,« so mi rekli. Seveda sem mu pomagal. Nazadnje bi bil kmalu sam vsega kriv. To mi je tako zagrenilo hruške, da sem postavil berač na klop in nisem nič več hotel vedeti zanje.

Izkazalo se je, da si je ded izpah-

nil roko. Če jo je le zganil, je zastokal. Babica je nehala godrnjati. Poslali so po Streharja, ki se je spoznal v takih rečeh. Potegnil mu je roko in mu jo obvezal. Ded je ostal tri dni v postelji. »Če bi nihče ne bil prišel, ali bi nas bil poklical?« so me vedno vpraševali. Molčal sem. Kaj pa sem hotel? Saj nisem vedel, če bi jih bil poklical, ko pa sem bil od presenečenja ves odrevenel. Še danes tega ne vem.

Le to vem, da je šesto hruško otrešla nevihta. Pobral sem jo in jo v zatišju pojedel. Ko je ded vstal in prišel v izbo, mi je poredno pomežiknil: ali sva jo nakuhala?

Hrušk pa nisva več tresla.

drobne zanimivosti • drobne zanimivosti

Miro P.

SLAVNI POPOTNIKI

Krištof Kolomb

Krištof Kolomb je bil sin ubožnih staršev. Kje je bil rojen, pravzaprav še danes ni točno znano. Več italijanskih mest si lasti pravico njegovega rojstnega kraja, tako n. pr. Genova, Savona, Piacenza in še nekatera druga mesta. Zgodovinarji pa menijo, da je bil Genovežan. Trdijo namreč, da je Kolomb sam izjavil, da je doma iz Genove.

Krištof Kolomb, ki se je že v rani mladosti posvetil mornarstvu, je bil zaposlen v španski državni službi. Nekoč je zaprosil španski dvor in še posebej kraljico Izabelo Kastiljsko za tri ladje. Namenil se je namreč na dolgo potovanje, s katerim je hotel dokazati, da je Zemlja velikanska krogla in ne ravna ploskev, kar so do tedaj trdili. S tremi ladjami je hotel pluti proti zapadu in priti v Indijo.

Takrat je bil španski dvor v mestu Salamanca. Kolomb je hotel priti do kraljice Izabele. Podporo mu je nudil kardinal Gonzales de Medoza, ki ga je priporočil pri kralju Ferdinandu. Kralj pa o Kolumbovih namerah ni hotel nič slišati. Šele kraljica Izabela je ugodila Kolumbovi prošnji in mu izročila tri karavele (španska jadrnica za dolga potovanja) in sicer Sv. Marijo, Pinto in Nino. Na razpolago je dobil tudi 120 dobro izvežbanih mornarjev.

3. avgusta leta 1492 se je iz luke Palos podal na dolgo in nevarno potovanje. Dan za dnem, teden za tednom so Kolumbove karavele rezale valove Atlantskega oceana, mornarji so postajali nestrpni, kajti suhe zemlje ni hotelo biti. Obupavali so, se uprli in celo hoteli vreči Kolumba v morje. Zahtevali so vrnitev v Evropo. Kolomb pa je bil neizpros. Odločno je znal pomiriti obupane in uporne mornarje. Končno, po 70 dneh vožnje, so 12. oktobra zapazili suho zemljo. Vzhičeni in nepopisno veseli so mornarji zapluli do otoka Guanahani, ki pa ga je Kolomb preimenoval v San Salvador — Odrešenik. Kolomb je bil tedaj prepričan, da je došel v Indijo.

Amerigo Vespucci

Amerigo Vespucci je bil pomorščak, doma iz Toskane. Na račun Spanije je večkrat potoval v Ameriko, natančneje raziskal novo odkrite dežele, pozneje pa na ukaz Portugalske raziskal tudi brazilsko obalo. Svoja potovanja je opisal in priob-

čil v knjigi *Mundus novus* leta 1507. Po njem je Novi svet dobil ime Amerika. Vendar si Amerigo Vespucci ni hotel lastiti pravice do odkritja Novega sveta.

Znanki, ki sta močno povečani, prikazujeta oba slavna popotnika.

A. V.

ČOKOLADO RADI JEMO, A KAJ VEČ O NJEJ NE VEMO

Če bi se, dragi moji otroci, rodili pred 200 leti, bi bili nedvomno zelo prikrajšani, kajti zares dobro čokolado so začeli izdelovati šele v začetku 19. stoletja. Vendar sega njena zgodovina daleč nazaj...

Sprva so jo uživali — kuhano! Azteškemu vladarju Montezumi, ki je vladal v Mehiki v začetku 16. stoletja, je dvorni ku-

har vsak dan pripravil petdeset skodelic z medom zaslažene pijače, ki se je imenovala »chokolatl«. V Evropo je prišla ta pijača kmalu po odkritju Amerike, torej že v 16. stoletju, vendar je toliko časa niso cenili, dokler ji Spanci niso začeli dodajati sladkor. Iz Spanije se je pitje čokolade preneslo sprva na francoski, ka-

sneje pa tudi na avstrijski dvor. Tu jo je zelo rada pila cesarica Marija Terezija, ki je bila očitno precej sladkosnedna.

Trdno čokolado izdelujejo šele od začetka prejšnjega stoletja. Glavne sestavine današnje zares dobre čokolade so kakavova kaša, mleko v prahu, sladkor ter začimbe, posebno vanilija in cimet. Vse to dobro premešajo in segrejejo do 35 C, nakar dobljeno maso oblikujejo v ustrezne oblike, ohladijo, zavijejo v blesteč staniol papir, dodajo privlačen ovitek ter pošljejo na tržišče.

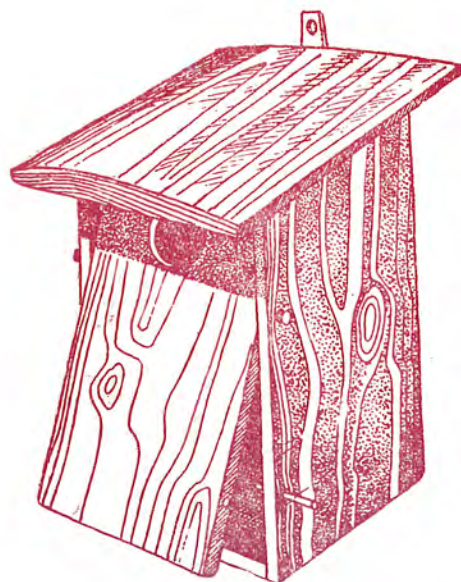
Čokolada ima veliko hranilno vrednost. Zato je priporočljiva za tiste, ki so preboleli težje bolezni in so na poti okrevanja. Koristna je tudi vsem tistim, ki veliko duševno delajo n. pr. znanstvenikom.

Dočim je osnovna surovina za izdelavo dobre čokolade plod drevesa kakavovca, katerega domovina je Brazilija, pa dajejo nekateri nepošteni proizvajalci v čokolado mleto glino, razna barvila itd. To je seveda prava pravcata goljufija. Zato ni čudno, če se takšna »čokolada« močno razlikuje od prave — posebno še lešnikove mlečne čokolade, ki jo vsi najraje jemo.

za pridne roke ■ za pridne roke ■ za

V ZIMSKIH DNEH - ZA POMLADNE DNI

VALILNICA ZA PTICE DUPLARICE

Duplarice so ptice, ki gnezdiijo v drevesnih duplih. To so vse vrste sinic, brglezi, škorci, deteli in črna žolna. Z malo truda tem pticam lahko pripravimo umetne valilnice, ki jih v sadovnjaku obesimo na drevo.

Valilnice izdelamo iz kosov desk, debelih 2 do 2,5 cm. Površina desk na notranji strani mora ostati nepooblana in celo zarezana pod vzletiščno odprtino. Tako se ptice v valilnici laže oprijemljejo sten. Posebno mladiči, ko postanejo godni, laže pridejo skozi odprtino. Sprednjo steno, v kateri je vzletiščna odprtina, napravimo tako, da jo lahko odpiramo s spodnjim koncem navzven. To pa zato, da od časa do časa lahko očistimo pod v valilnici. Stena je obešena z dvema žebljema na stranski steni valilnice. Po snaženju zapremo steno z zatičem. (glej sliko!)

Da bo valilnica izgledala čimbolj naravno, jo z zunanje strani obijemo z drevesnim lubjem. Tudi streho lahko obijemo z lubjem, toda dobro je, da jo popreje prekrijemo s strešno lepenko. Tako zavarujemo notranjost valilnice pred pronicanjem dežja.

Iz tabele je razvidno, kako velika naj bo valilnica z ozirom na velikost ptice duplarice.

Sedaj pa na delo! Spomladi pa bodo ptice trud, ki ste ga imeli s pripravo valilnic, bogato poplačale s tem, da bodo uničevale sadne škodljivce.

Vrste valilnic	Mala valilnica	Srednja valilnica	Velika valilnica
Vrsta duplaric	Sinice vseh vrst, brglez in druge manjše duplarice	Škorci, mali in srednji detel	Veliki detel, pivka, zelena in črna žolna, vodeb
Velikost poda valilnice	12×12 cm	14×14 cm	18×18 cm
Višina	25 cm	34 cm	38-40 cm
Razdalja od strešnine do vzletišča	5 cm	6 cm	7 cm
Premer vzletiščne odprtine	3.5 cm	4.6-5 cm	6-6.5 cm
Višina namestitve	2-5 m	4-7 m	4-15 m

Miro P.

Ali še veš, da...

- je kitajski zid dolg 6.000 km.
- je september edini mesec v letu, kjer nikjer na svetu ne žanjejo žita.
- je najhitrejša ptica v letenju orel, ki leti tudi do 200 km na uro.
- doseže oljka 2000 let starosti.
- so prvi temeljni kamen za katedralo v Milanu položili leta 1386.
- ima tobak ime po otoku Tobagu, kjer so ga našli.
- ima svetlobno leto 9 in pol milijard km.
- so Rimljani pričeli izdelovati steklo leta 30 pr. Kr.
- je največje jezero v Evropi, Ladoško jezero, ki meri 18.000 kv. km.
- je prepelica edina divja kura, ki se seli.
- je star Egiptovski imperij trajal 2713 let, Rimski 504 leta in Španski 291 let.
- vre glicerin pri 290 stop.

Nadica

Mamica pravi, očka uči:
»Nadica moja, očke odpri:
mnogo je dobrih in lepih stvari.

Zbiraj si zdaj kot čebelica mala,
da boš snovi dragocene nabrala,
sebi nabrala, drugim razdala.

Kar ti je dušo do dna razsvetlilo,
kar ti le kdaj je v srčecu vzkliko,
kar se je v tvoji glavici skrilo,

s tabo ostane in v tebi vse dni,
nosi te preko nizkotnih skrbi,
v sreči osreči, v nesreči krepí.«

Nadica vneta očeta posluša,
vse razumeti verno poskuša,
polna želja je glavica in duša:

»Naj bom marljiva kot mala čebela,
naj si zapojem kot ptička vesela,
naj zacvetim kot rožica bela ...

Naj bom čista kot ti si, vodica,
vedno vesela kot svobodna ptica,
zvesta, kot domu si ti, lastavica!«

Cuj, zdaj zapoje ji ptičica mala:
»Kaj boš le, Nadica, mnogo iskala?
Kaj res še nisi sama spoznala:

dobrega, lepega vsa boš bogata
modra in vedra kot dragi tvoj tata,
dobra in mila kot mamica zlata.«

Nadica sluša in se veseli,
staršem predragim v naročje hiti:
»Očka in mamica, naj bom kot vi!«

Pravljica o Mini

Mina se je po dolgem obotavljanju le odločila, napotila v gozd in z lesenim kladivcem potrkala na vežna vrata zdravnikove lesenjače. Iz kočice je stopil velikan. Siva brada mu je obdajala ves obraz in mu segala do pasu. Lasje so mu uhajali na čelo in čez ušesa ter se spajali z brado v nerazdružno celoto. Temne oči so zrle iz las in brade, kakor da so se mučno prebijale iz goščave.

»No, le naprej, Mina!« jo je povabil, stopil k njej, jo prijel za roko in jo popeljal v sobo, vso pogrnjeno s prelepimi preprogami. Posedel jo je med mehke blazine, ji dal v usta sladkorček, ki ji je pri priči otajal zamrzlo besedo in jo čudežno pomiril.

»Gospod...« je spregovorila.

»Nisem gospod,« ji je segel v besedo. »Reci mi: ded!«

»Dedek,« je nadaljevala, »mamo imam, prelepo mamico. Pa je nedavno prišel v naše naselje vojak, general, čigar sin — Moran mu je ime — je v naši družbi sramotil mojo mamico...«

»V vaši družbi?«

»V naši, otroški družbi. Zatrtil je, da je moja mama grbasta, da je prava pravcata grdoba, da jo je gotovo izgubil divji mož, ko se je bil napil. Dotlej nisem opazila, da je mama grbasta. Jokala sem. Mama mi je pogledala v oči. Pri priči je uganila, da sem jokala. Morala sem ji povedati, kaj se je bilo primerilo. Hudo ji je bilo, čeprav ni tega pokazala. Ko je bila še prav majhna deklica — mi je povedala — je padla s češnjice in si nalomila hrbtenico. „Ko bi imela za droban lešnik zlata, bi bila lahko šla k tistemu čudežnemu zdravniku Modrijanu,“ je dejala, „pa bi me bil ozdravil, a bila sem rena kakor miška v puščavi. Mina, mar imaš zato mamico manj rada?“ „Ne, mama, nikdar te nisem imela tako rada, kakor prav zdaj!“ sem ji zagotovila.«

Mali Mini je beseda oledenela. Oči so ji zbegano obvisle na čudni prikazni.

»No?« jo je spodbujal velikan. Mini so se šibila kolena.

»Bojiš se? Kako ti je ime?«

»Mina,« je zajecjlala.

»In kaj bi rada, Mina?« jo je vprašal zdravnik.

»Dedek, ti si tisti zdravnik Modrijan.«

»Skromen zdravnik sem. Modrijan mi pravijo neuki ljudje. Modrijan nisem. Zares ne.«

»Mislila sem, da bi se mogoče usmilil moje mame in jo ozdravil...«

Bradač jo je dobrohotno gledal.

»Hm, zdravniku moraš plačati, ne? Ali imaš vsaj za droban lešnik zla-
ta?«

»Nimam,« je odkimala, »pripovedujejo pa,« je zašepetala, »da vse napraviš, če ti kdo po smrti zapusti telo...«

»In ti bi mi zapustila svoje telo? Ali ne veš, da telo blodi, ječi, joče, dokler ne najde groba?«

»Vem, dedek, veliki duhoven nam je o tem govoril, vendar pa bi za mamó, če ne gre drugače, žrtvovala svoje telo.«

»Prav! Ti meni telo, jaz tvoji mami lepoto! Sezi mi v roko!«

Mina je velikanu segla v roko. Ročica ji je trepetala. Modrijan se je dobrohotno smehljajal.

»No, pogodbo sva sklenila! Pripe-
lji mamó sem!«

Ko je Minina mama zvedela za pogodbo med Mino in Modrijanom, pogodbo, ki je bila po njeni sodbi pogubna, je bridko zajokala.

»Mina, Mina, kaj si storila?!«

»Pojdi z menoj, mama!«

Mama — ime ji je bilo Jagoda — in Mina sta se napotili k zdravniku.

»Ta pogodba ne more držati, Modrijan! Mina je še otrok. Jaz odgo-
varjam zanjo.«

»Prav, Jagoda! Dovolj, da nekaj vprašam Mino!« Jagoda je prikimala.

»Mina, mamó ti lahko ozdravim samo, če izrežem iz tvoje hrbtenice en člen. Potlej boš grbasta ti, če-

prav komaj spoznavno grbasta,« je rekel zdravnik.

Jagoda je prebledela in zaprosila:

»Ne, ne!«

»Dedek, pa ne bom umrla? Bom lahko še videla mamó?«

»Ne, ne boš umrla. Še boš videla mamó! Ali si pripravljena?«

»Pripravljena sem. Ali bo hudo bolelo?«

»Mislim, da ne bo tako hudo, vse-
kakor pa se lahko premisliš.«

»Ne, dedek!«

»Tule na to blazino lezi!« ji je velel in jo polegel tako, da je ležala na trebuhu.

»Ne, ne, Modrijan!« je presunljivo zaihtela Jagoda.

»Miruj, Jagoda, saj ji ne bom storil nič hudega,« ji je zašepetal Modrijan v uho.

»Tako torej,« je brundal Modrijan, odpel Mini haljico in ji potipal hrbtenico, »tale člen bom izrezal.«

Z mrzlim nožem se je dotaknil hrbtenice. Mino je zagomezelo. Stisnila je zobe in zaprla oči. Nato ji je Modrijan zapel haljico in ji ukazal, naj vstane.

»Saj mi še nisi izrezal člena...«

»Vse sem že opravil, Mina. Vstani!«

Mina je vstala in ga začudeno pogledala.

»Mina, tvoja ljubezen je mami vrnila lepoto!«

Modrijan je Jagodi zravnal upognjeno hrbtenico. Mina je bila pre-

srečna, zakaj mama je bila lepa, lepša ko katera koli druga žena v tistem naselju, lepša celó ko Moranova mama, generalova žena. Mina je poslej dan za dnevom nosila Modrijanu rdeče gozdne jagode, ki jih je dedek tako rad jedel.

»Mina, toliko jagod si mi že nosila, da si že zdavnaj odkupila svoje telo. Po smrti naj ga kar zakopljajo. Sicer pa mislim, da boš še dolgo živela, ko mene več ne bo,« ji je rekel Modrijan.

Mina je dedka poljubila in mu še leta in leta nosila rdeče jagode.

GUSTAV STRNISA

OBISK

Živel je kmet, ki je bil zelo skop in hudoben. S sosedi se je vedno pravdal zavoljo mejnikov, saj bi vsó zemljo rad imel sam. Kadar je prišel k njemu siromak, ga je takoj zapodil. Tudi ljudje ga niso marali in so se njegove hiše izogibali.

Pa je prišel skozi vas neznan pritlikavec. Bil je že star in njegova glavica je bila bela kakor sneg, bradica pa kakor srež na smrekovi veji. Bil je truden in žalosten. Želel se je spočiti, pa ni vedel, kam naj se obrne. Možek ni dolgo premišljeval. Napotil se je kar v prvo hišo, ki pa je bila na nesrečo dom skopega kmeta.

»Dober večer, očka! Ali mi dovolite, da se pri vas nekoliko odpočijem? Morda imate tudi kosce kruha, lačen sem,« je zaprosil pritlikavec in kmetu prijazno pokimal.

Ilustr.: LEON KOPORC

»Pozdravljeni! Pozno je že, jaz sem pa truden in gladen, nasitite me in dovolite mi, da se uležem pri vas na seno in se naspim!«

Kmet je možička prijazno gledal in se mu smehljal, ko mu je odgovoril:

»Ne vem, kaj naj ti dam, sirotek moj. Sami smo večerjali močnik in posneto mleko, pa nam ni prav nič ostalo. Pač imam še hlebec kruha, ki ti ga rad odstopim, če hočeš.«

»Kar sem z njim, teknil mi bo!« je odvrnil malček in se skobacal za mizo.

Kmet je odšel v shrambo po kruh in se kmalu vrnil:

»Tu imaš naš ovsenjak, pa dobro naj ti tekne! Škoda, da nimam kaj drugega, kar smiliš se mi.«

Pritlikavec je urno použil kar ves hlebec in omenil:

»Kajne, očka, da sem ješč, da, da, to pa to!« Potem je odšel na seno, kjer je kmalu sladko zaspal.

Ko se je zjutraj prebudil, se je zahvalil gospodarju: »Dober si bil z menoj, očka! Hvaležen sem ti in poplačam te! Veš, jaz sem vladar sadnih vrtov, vse drevje je moja last. Letos ti bo sredi vrta pognala hruška, ki je ne smeš gnojiti ne obrezati; kar pusti jo, naj raste! Rodila ti bo samo en sad. Ko bo dozorel, bo padel sam z drevesa. Prereži ga! Namesto peček boš našel v njem drag kamen. Nesi ga v mesto in ga prodaj. Za izkupiček pa kupi prostrano njivo. Drevo razžagaj na veje, a deblo sežgi. Veje potakni v tla in zrastle ti bodo sama žlahtna drevesa.

Kmetič se je hotel zahvaliti, pa je gledal v prazno. Možek je izginil.

Vse se je tako zgodilo. Kmetič je kmalu imel veliko njivo, polno sadnega drevja. Prodajal je hruške in vsa družina si je kmalu opomogla.

Preteklo je nekaj let.

Zavistni skopuh je videl, kako siromašni sosed napreduje in od same jeze ni vedel, kaj storiti. Slednji dan se je togotil in si ruval lase, da je postal plešast kakor bela skala. Ko je zvedel, kako je sosed dosegel blagostanje, je kar tarnal:

»Zakaj sem zavrgel svojo srečo? Kam sem pač mislil, saj bi bil moral spoznati, da pritlikavec ni navaden zemljan!«

Ko je nekoč tako tarnal, so se odprla vrata in čudežni možek je stal pred njim in ga poprosil:

»Dober večer, očka! Siromak sem in brez strehe. Lačen sem in počitka potreben! Za košček kruha vas prosim!«

Skopuh se je razveselil:

»Vse dobiš, samo hruško mi brž vsadi!«

»Pa naj bo,« je bil malček takoj pri volji. Odprl je okno in pihnil na vrt ter pripomnil:

»Zdaj si menda zadovoljen. Na vrtu ti bo zrastle lepa hruška.«

»Ha! Ha! Ha! Ali sem te prekanil,« se je režal skopuh. »Zdaj si mi obljubil hruško in vem, da besede ne boš prelomil! Ha! Ha! Ha! Jezen sem na tebe, že zato sem jezen, ker si tako osrečil tega beraškega sosedu! Zdaj se pa kar poberi!«

»Dobro, pa grem,« je ponižno odgovoril pritlikavec in ga poučil: »Hruške, ki ti bo zrasla, ne smeš gnojiti, ne obrezati vejevja...« Pa niti končal ni, ko ga je skupuh že potisnil skozi vrata:

»Samo da dobim hruško! Sadjari me pa ti ne boš učil!«

Pritlikavec je zmajal z glavo in izginil.

Na skopuhovem vrtu je res pognala mogočna hruška. Zalival jo je in pazil nanjo kot na svoje oko, kajti hotel je dobiti najboljše sadje. Ponosno je hodil okoli drevesa, ki je čudovito hitro uspevalo. Ker

bi pa hruška morala rasti brez tuje pomoči, je res tako poganjala, da se je vsak čudil. Jeseni je rodila samo en sad. Kmet ga je prerezal, pa ni našel v njem drugega kot nekaj črvov. Ves divji je sad vrgel na gredo. Potem je storil kakor nekdanj njegov sosed. Razžagal je drevo in veje posadil, deblo pa sežgal. Veje so res pognale, zrasle so nove hruške, a s samim okrnelim sadjem, ki je bilo vse črvido in neužitno.

Še danes stoji tisti vrt za skopuhovo hišo. Sivec ga hodi gledat k oknu, maje žalostno z glavo in vzdihuje, saj ga je stal že lepe denarce, pa nihče ni mogel pomagati. Drevje, ki se je v njem zaraslo, poganja kakor za stavo, če izkoplje korenine, vzbrste spet nove, še močnejše.

Sosed ga pa gleda, obdeluje svoj sadni vrt in molči, kajti dober človek je in skopuh se mu smili.

R. HLAVATY

Moja domovina

Morje modro in globoko,
sinje nje nebo visoko,
sivi kamen, skopa polja:
to bila je božja volja.

Bela jadra na gladini,
temne jame v globini,
a na gričih še borovci,
kamnolomi na Trnovci
in vinogradi vzdolž Brega,
vse do koder oko sega.
Lepa, topla in blažilna
kot je solza materina,
to je moja domovina.

jev • dopisi naših šolarjev • do

BOŽICNE POČITNICE

Letos so božične počitnice trajale petnajst dni. Najlepše se mi je zdelo na sve-ti večer. Pripravljali smo božično drevesce. Očka je postavil smreko, okoli jastic pa je napravil ograjo. S sestrico sva v sobo prinesli pisane balončke. Bili so skrbno zaviti v zavojih. Po večerji nama je po-magala pri delu tudi mama. Najprej smo pritrčili na smreko lučke nato pa razobe-sili balončke. Balončkov imamo zelo mno-go. Prejšnja leta nismo razobesili vseh, ker smo imeli majhno drevesce. Letos pa je mama kupila veliko smreko, ki je se-gala od tal do stropa. Bila sem zelo za-dovoljna, ker je bila velika in bogato ob-ložena. S sestrico sva na mah postavili betlehemske hlevček. V hlevčku je ležal Jezušček, ob strani pa sta bila Jožef in Marija. Okrog hlevčka sva postavili ovčke, pastirčke in palme. Ko je bilo božično dre-vesce pripravljeno, smo zapeli božično pe-sem.

Marjetica Škrk

uč. IV. razr. osnov. šole v Saležu

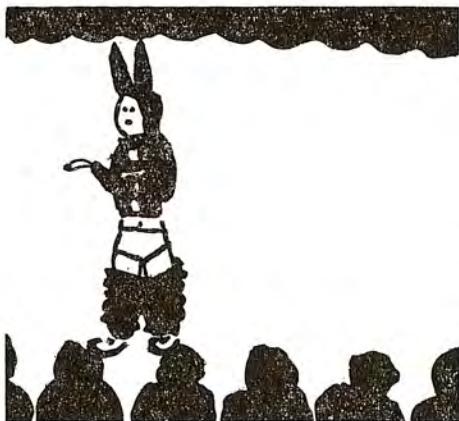
DRAGI GALEB!

V tretji številki Galeba sem napisal, ka-ko sem kmalu zgubil hlače na odru, ko sem igral vlogo zajčka v igri »Janko in Metka«, ker sem pozabil naramnice. Da-nes Ti pa pošiljam tudi risbo.

Lepo Te pozdravlja

Franko Perko

uč. II. razr. osn. šole v ul. sv. Frančiška

IZ POČITNISKEGA DNEVNIKA

Nekega dne sem šel s teto in bratrancem »Pod trebež« trosit seno. Po kosilu sva se z bratrancem igrala in gledala v jazbino. Nenadoma je v listju nekaj zašumelo. Oba sva se tako ustrašila, da sva jo pobrisala, kolikor so naju nesle noge. Kar na lepem pa mi je med tekom spodrsnilo in zavatil sem se v kup sena. Ko sem se previdno dvignil, ni bilo nikogar. Začel sem med senom iskati kobilice, ki jih je bilo mno-go. Proti večeru smo se vrnili domov. Do-ma smo kartali in klepetali.

Franc Starec

uč. IV. razr. osnov. šole v Barkovljah

JUTRO V DOMAČEM KRAJU

Zjutraj se navadno zbudim zelo zgodaj. Naša hiša stoji poleg stranske poti ob kateri se razprostira velik vrt. Prebudi me petelin, ki kikirika na sosednjem vrtu, a kmalu se z močnim lajanjem oglasi tudi velik pes.

Pred hišo pa je glavna cesta. Po tej ce-sti vozijo mlekarnice na vozičkih mleko. Veliki tovornjaki, naloženi z zaboji, povzročajo velik ropot. Avtobusi vozijo lju-di na delo. V naši trgovini se ustavljajo delavci, ki si kupijo malico. Vsako jutro zapazim na cesti tudi pometača.

Z onstran meje prihajajo na kolesih kmetje. Med seboj se glasno pogovarjajo. V mrežastih torbah imajo peteline, piščan-ce in kokoši. S seboj prinesejo tudi jajca, ki jih prodajo v naši trgovini.

Nekega dne sem opazovala skozi okno življenje na cesti. Neki ženski je spodrsni-lo in je padla. V torbi je imela jajca, ki so se ji pri padcu vsa pobila. Iz mrežaste torbe ji je ušel petelin in zbežal na cesto. Zaradi tega je nastal na cesti velik hrup. Ženska si sama ni mogla in znala pomagati. Druge žene, ki so bile z njo, so ji pomagale loviti petelina. Uboga žena je bi-la zelo nervozna. Ko je ulovila petelina, mu je krepko zavezala noge in ga stlačila v torbo. Petelin pa je začel na vso moč ki-kirokati.

Mira Kraus

uč. V. razr. osnov. šole na Opčinah

ŠLI SMO V GLEDALIŠČE

V četrtek 18. novembra je bila premiera mladinske spevoigre »Janko in Metka«, ki jo je vprizorilo Slovensko gledališče v Tr-stu. V vlogi Storžka sem pri igri nastopil tudi jaz. Otroci so bili zelo navdušeni. Ne-kateri manjši otroci so se zelo bali čarov-nice. Po krstni predstavi so vsi otroci, ki so pri igri nastopali kot palčki in gozdne živali, prejeli od uprave Kulturnega doma knjigo s posvetilom. Tistega dne smo bili tudi pogoščeni s čajem in potico. V sobo-to so prišli k predstavi moji sošolci. Po končanem mojem nastopu sem prišel k njim v dvorano. S sošolko Rosano Hrvatč sva se počutila zelo počaščena, kajti pri tej predstavi je bilo med drugimi gledal-ci približno šestdeset Ricmanjcev.

Nastopati na odru med pravimi igralci ni kar tako, a jaz bi zelo rad še igral.

Adrijan Obersnel

uč. III. razr. osnov. šole v Ricmanjih

USODNA POMOTA

Vsak dan vstanem zgodaj in ni potreb-no, da me mama zbudi.

Nekega dne sem pa šel spat zelo kasno. Bila je nedelja, jaz sem pa bil prepričan, da je sobota in da bom naslednji dan lah-ko nekoliko poležal. Ko je zjutraj zvonila mamina budilka, sem se prebudil. Čez nekaj časa sem zaslišal biti v zvoniku osmo uro. Vstal sem kot pijan in se za-čel oblačiti. Ker sem mislil, da je nedelja, si z oblačenjem nisem dal nobene sile.

Ta čas je bila mama v trgovini. Ko je prišla domov, me je našla spečega na sto-lici. Rekla mi je: »Misliš ostati danes do-ma? Ali ne greš v šolo?« Odgovoril sem ji: »Ostati doma!« Mati je mislila, da se ša-lim in je odšla v kuhinjo, jaz pa zopet v spalnico. Bilo je že dvajset minut čez osmo. Tedaj pa sem se zavedel pomote in zdr-vel po stopnicah na hodnik. V naglici sem se oblekel, toda nisem se umil niti poče-sal in celo na šolsko torbo sem pozabil. Mama me je spomnila na torbo in na se-stro, ki me je v kuhinji čakala že od osme ure. Na cesti pa mi je sestra rekla: »Raje bi imela medveda na vrvi, kot takega zaspanega brata!« Njena pripomba me je tako razjezila, da sem ji primazal krep-ko zaušnico. K šolskemu poslopju sva prispela, ko je šolski sluga z zvoncem na-znanjal pričetek pouka. Kot nora sva hitela po stopnicah v drugo nadstropje, se pozdravila in odšla vsak v svoj razred.

Miloš Jugovič

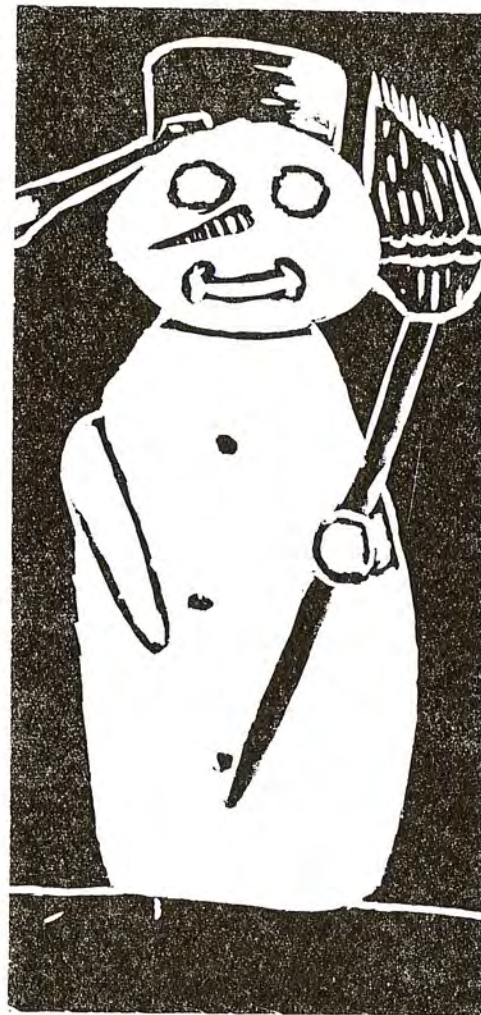
uč. V. razr. osnov. šole na Opčinah

MOJA PUNČKA

Moji punčki je ime Karolina. Rada se igra. Ima tudi igrače. Spi v posteljici. Ima tudi angelčka, ki poje. Karolina ima mnogo lepih oblek. Je zelo lepa. Punčko mi je dala nona. Ima tudi sestro, ki ji je ime Erika. Erika spi s Karolino. Karo-lina je svetlolasa, Erika pa temnolasa.

Livijana Zorn

I. razr. osnov. šole v Barkovljah

Snežak

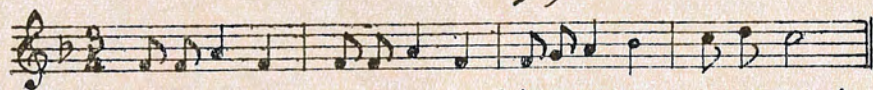
Starc Marko, IV. r. os. šole na Opčinah

Sanke

(STANA VINSEK)

Živo

1. Hej na sanke ve zaspanke! V dan srebrni pada sneg!
2. Foj na hribčku v sneg smo padli - spet na sanke hitro vsi!

1. Ko se s hribčka dol spustimo veter žvižga krog ušes! krog ušes!
2. A potem je treba znova v hribček vleči vse sani! vse sani!

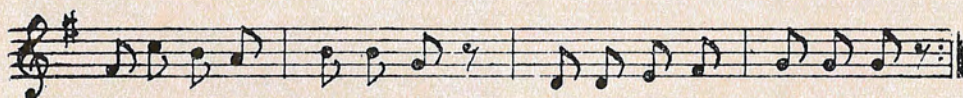
PTICE POZIMI

Živahno

D. Serajnik

1. Vrana vpije: kra, kra, kra, mrzla zima je prišla,
2. Vrabc poje: živ, živ, živ, to li ro, da sem še živ,
3. Smili tonej se jih zdaj, ži-veža jim malo daj,

1. slaba zdaj za me bo ta, večkrat bodem stradala.
2. moj želodček prazen je, ves od mraza tresem se.
3. in pomladi spetjem te ptiči-ce raz — ve-se-le.

KRIŽANKA »LIST«

Vodoravno: 1. pecivo, 6. drobna trska, 7. kazalni zaimsek, 8. ošabna ptica, 9. pri življenju, 10. znak za aluminij, 11. madež, pega, 12. revež.

Navpično: 1. umetnik, 2. jajčasta oblika, 3. zver mačjega rodu, 4. ploskovna mera, 5. rokodelec, 7. pritok Donave, 9. bukov plod, 11. prislov.

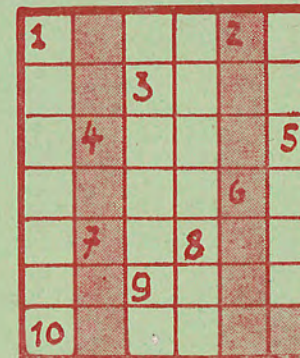
PREGOVOR NA ČRTICAH

1. R A — — S T
2. B O — — —
3. — — — V A
4. K O —
5. — — N O
6. — — T E —
7. P O — K — —
8. R — Š E — —
9. K — — —

Na vsako črtico napiši po eno črko, da dobiš z že natisnjenimi črkami besede, ki pomenijo: 1. veselje, 2. glodalec, 3. del telesa, 4. ptica, 5. krma, 6. kmečko opravilo, 7. jo ima konj, 8. ribniški izdelek, 9. se rabi za kruh.

Dodane črke brane po vrsti, dajo pregovor.

STEBRIŠČE

1. gorovje, 2. jutranji svit, 3. nji-va, 4. del telesa, 5. zaslužek, 6. kra-de, 7. pamet, 8. duhovniško oblačilo, 9. neusmljen, brezsrčen, 10. pušča-va.

V zasenčenih kvadratih bereš znan pregovor.

POSETнице

VOJO DESTRAJ

ŽANE ZLIČER

SAMO KENK

Ugani poklic vsakega možakarja!

Rešitve ugank pošljite uredništvu Galeba, Opčine pri Trstu, Opicina, Trieste najkasneje do 12. februarja 1966. Trije izžrebani reševalci bodo nagrajeni

---

REŠITVE UGANK IZ 3. ŠTEVILKE

1. BESEDNE ZVEZE: Začetne črke pravilno pripisanih besed povedo naslednje voščilo: SREČNO NOVO LETO ŽELI GALEB.
2. MAGICNI KVADRAT: 1. porok; 2. oseba, 3. Rečan, 4. obala, 5. kanal.
3. KRIZANKA: Vodoravno: 1. Simon, 5. kos, 6. kes, 8. ti, 9. ton, 10. en, 12. usta, 14. apno, 16. Ivko, 19. atom, 21. ni, 22. bol, 23. na, 24. sel, 26. tla, 28. Pamir.

Navpično: 1. so, 2. ista, 3. okna, 4. ne, 5. kis, 8. Turin, 7. sen, 11. Norma, 13. tok, 15. prt, 17. Vis, 18. obla, 19. alti, 20. ona, 25. ep, 27. l. r.

REŠITVE SO POSLALI: Lidija Martelanc iz BARKOVELJ; Joško Sirca in Ani Sirca iz NABREŽINE; Suzana Guštin, Mira Kraus, Marina Mrak, Petrica Rauber, Živa Cunja, Irenka Malalan, Rada Sosič, Irena Sosič, Tanja Malalan in Jasna Repinc z OPCIN; Jana Ban, Gabrijela Milič, in Sara Zuccoli s PROSEKA; Zdenka Kante, Jadrana Budin, Milan Gruden, Marjetica Škerk, Miranda Doljak in Sonja Pavlina iz SALEŽA; Nataša Rauber, Luciana Sosič, Tatjana Sancin, Vesna Jurman, Lorena Skrdla, Pavel Ceh in Stojan Kuret od SV. JAKOBA; Nada Simoneta in Dorica Kresevič iz ZGONIKA; Ingrid Kalan, dijakinja Enot. sred. šole pri SV. JAKOBU, ter Elijana Bensa, Loreta Mikulus, Jurij Grapiz in Jadranka Mozetič iz GORICE, ki pa so poslali samo rešitev križanke.

IZZREBANI SO BILI: Jana Ban, učenka IV. razr. osnov. šole na Proseku, Lidija Martelanc, učenka IV. razr. osnov. šole v Barkovljah in Rada Sosič, učenka V. razr. osnov. šole na Opčinah. Vsaka dobi za nagrado mladinsko knjigo.

CENA 100.- LIR